

Rapport

DE GEZONDE AMBTENAAR

Binnenlands Bestuur
November 2016

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020-3330670

Rapportnummer

2016/205

Datum

November 2016

Opdrachtgever

Binnenlands Bestuur

Auteurs

Roy van der Hoeve
Marion Holzmann
Peter Kanne

Publicatie

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research) en de opdrachtgever (Binnenlands Bestuur) duidelijk worden vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	5
2.	Belangrijkste uitkomsten.....	7
2.1	Conclusie	7
2.2	Belangrijkste resultaten	7
3.	Inschatting eigen gezondheid	10
4.	Ziek melden	13
5.	Invulling van het werk	17
6.	Rol van de werkgever	22

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

Aanleiding van het onderzoek

Binnenlands Bestuur is hét vakblad voor binnenlandse bestuurders en ambtenaren bij gemeenten, provincies, waterschappen en rijksoverheid. Binnenlands Bestuur en I&O Research zijn een samenwerking aangegaan: in acht metingen wordt onderzocht hoe burgers staan tegenover zaken die te maken hebben met thema's die voor bestuurders en ambtenaren relevant zijn of kunnen worden. Dit is de achtste meting. Dit onderzoek gaat over de tevredenheid over het werk en de gezondheid van de werkenden: ambtenaren en niet-ambtenaren.

Verantwoording

I&O Research voerde van donderdag 3 tot en met zondag 13 november 2016 een online onderzoek uit onder *burgers* en *ambtenaren*. In totaal deden 2.534 ambtenaren die werkzaam zijn bij gemeenten, provincies, waterschappen, het rijk of uitvoeringsorganisaties mee aan het onderzoek. Deze zijn geselecteerd uit het I&O Research Panel of hebben een uitnodiging gekregen via Binnenlands Bestuur. Ook hebben in totaal 2.476 werkenden uit andere beroepsgroepen de vragenlijst ingevuld, deze zijn benaderd uit het I&O Research Panel. In totaal hebben dus ruim 5.000 personen de vragenlijst ingevuld.

Op het databestand is een weging naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en provinciegrootte toegepast, op basis van gegevens van werkenden uit de Gouden Standaard 2015.

I&O Research

I&O Research is een maatschappelijk betrokken bureau voor beleids- en marktonderzoek. Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. I&O Research is de laatste jaren gegroeid tot het achtste marktonderzoekbureau van Nederland. In de publieke sector behoort I&O Research tot de top drie. Wij werken voor overheid, non-profit en profit-organisaties. I&O Research heeft vestigingen in Enschede en Amsterdam.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001 en ISO 20252 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362 gecertificeerd. Dit is de norm voor online Access Panels.

HOOFDSTUK

Belangrijkste uitkomsten

2. Belangrijkste uitkomsten

2.1 Conclusie

Van ambtenaren wordt veel gevraagd: de overheid wil een andere, meer faciliterende rol vervullen richting haar burgers en de ambtenaren zijn daarvoor de handen en voeten. Er wordt veel gesproken over cultuurverandering en kanteling bij de overheid. Ambtenaren staan daar doorgaans welwillend tegenover, maar de druk wordt daarbij ook flink opgevoerd. Wat betekent dit alles voor de gezondheid en het werkplezier van ambtenaren? En hoe presteert de overheid eigenlijk als werkgever? Kan zij meer doen dan ze nu doet?

We zien positieve en minder positieve effecten. Ambtenaren krijgen de vrijheid en verantwoordelijkheid om hun taak in te vullen. Ze kunnen, meer dan werkenden in andere beroepsgroepen, hun werkzaamheden flexibel indelen. Een groot deel kan thuiswerken, de volgorde van werkzaamheden bepalen en de eigen werktijden indelen. Deze flexibiliteit heeft positieve invloed op het werkplezier. Maar het zorgt ook voor hogere werkdruk bij ambtenaren. En die verhoogde werkdruk is deels veroorzaker van ziekteverzuim. Bovendien hebben overheidsmedewerkers – veel meer dan werknemers in de private sector – te maken met reorganisaties en verandertrajecten. Met name de reorganisaties hebben een negatief effect op het werkplezier en de mate waarin het werk voldoening geeft. Ambtenaren die een reorganisatie meemaken zijn vaker moe of uitgeput. (Dit effect zien we overigens *niet* bij de interne verandertrajecten of 'kantelingen').

Het heeft er alle schijn van dat de overheid als *werkgever* onvoldoende doet om haar werknemers te faciliteren en gezond te houden. Ambtenaren zien hier wél een belangrijke rol weggelegd voor hun werkgever; die zou in hun ogen de werkdruk moeten verlagen en beter leiding kunnen geven.

Ambtenaren zijn hierover kritischer dan niet-ambtenaren. Bovendien vinden ambtenaren vaker dan niet-ambtenaren dat hun werkgever zich onvoldoende inzet voor een gezond en veilig werkklimaat, duurzame inzetbaarheid en ziektepreventie. Ambtenaren verwachten een actiever opstelling van de werkgever: zij moeten een gezonde levensstijl bespreekbaar maken. Negen op de tien ambtenaren krijgen zelden tot nooit een opmerking of vraag over hun gezondheid. Ook vinden ze dat zij recht hebben op een gezondheidscheck eens in de drie jaar.

2.2 Belangrijkste resultaten

Eigen gezondheid als goed beoordeeld

Een ruime meerderheid van zowel de ambtenaren als werkenden uit andere beroepsgroepen vindt de eigen fysieke en mentale gezondheid goed. Ondanks de positieve beoordeling denkt 85 procent van de ambtenaren dat ze deze verder zouden kunnen verbeteren, door met name grenzen te stellen op het werk, meer tijd voor zichzelf nemen en meer sporten en bewegen. Zeven op de tien ambtenaren horen wel eens van hun partner, familie of vrienden dat zij iets moeten doen of laten om een betere gezondheid te krijgen of te houden. Dit zijn vooral adviezen die werkgerelateerd zijn, zoals geen werkmail lezen thuis. Dit speelt in andere beroepsgroepen minder.

Ambtenaren melden zich wat vaker ziek, maar minder lang

Verhoudingsgewijs meer ambtenaren hebben zich in de afgelopen 12 maanden ziek gemeld dan werkenden in andere beroepsgroepen (respectievelijk 51 en 46 procent). Het totaal aantal dagen dat ze afwezig zijn ligt iets lager. Ambtenaren die zich ziek hebben gemeld, waren gemiddeld 19 dagen afwezig. Onder andere beroepsgroepen is dat 22 dagen. De voornaamste oorzaak voor het ziekmelden is griep of verkoudheid. Voor één op de vijf ambtenaren was het ziekteverzuim ook (deels) werkgerelateerd en dan voornamelijk door werkdruk en in minder gevallen door conflicten of werkinhoudelijke aspecten.

Werkgever mag grotere rol spelen in stimuleren betere gezondheid werknemers

Acht op de tien ambtenaren vinden dat de werkgever meer kan doen om zijn of haar gezondheid te vergroten. Werkgevers kunnen dit bereiken door de werkdruk te verlagen en beter leiding te (laten) geven. Onder ambtenaren speelt dit sterker dan onder werkenden uit andere beroepsgroepen. Een meerderheid van de ambtenaren vindt dat de werkgever een gezonde leefstijl bespreekbaar moet maken en een gezondheidscheck moet aanbieden. Ambtenaren zien hier meer dan in andere beroepsgroepen een rol voor de werkgever.

Ambtenaren halen minder voldoening uit het werk

Over het algemeen gaan Nederlandse werkenden met plezier naar het werk en halen hier ook voldoening uit. Ook is een ruime meerderheid over het algemeen tevreden met het werk dat men doet. Wel valt op dat verhoudingsgewijs iets minder ambtenaren elke dag met plezier naar het werk gaan dan werkenden uit andere beroepsgroepen (69 vs. 72 procent). Ook is de mate van voldoening die men krijgt uit het werk lager onder ambtenaren ten opzichte van werkenden uit andere beroepsgroepen (respectievelijk 68 en 58 procent) en voelen ambtenaren zich vaker moe voorafgaand aan een werkdag (17 vs. 14 procent).

Reorganisatie heeft invloed op plezier en tevredenheid

Een groot deel van de ambtenaren (80 procent) had in de afgelopen twee jaar te maken met één of meerdere veranderingen op het werk. Het gaat hier vooral om een grote reorganisatie of een andere werkwijze/kanteling. In andere beroepsgroepen speelde dit veel minder vaak. Het meemaken van een reorganisatie zorgt bij zowel ambtenaren als werkenden uit andere beroepsgroepen ervoor dat zij met minder plezier naar het werk gaan. Ook is de tevredenheid over het werk lager als er sprake was van een reorganisatie. Een andere werkwijze veroorzaakt (vrijwel) geen verandering in het plezier bij ambtenaren. Werkenden in andere beroepsgroepen ervaren wel een verschil hierin.

Flexibiliteit zorgt voor meer plezier voorafgaand aan het werk

Ambtenaren kunnen ten opzichte van andere werkenden flexibeler omgaan met hun werkzaamheden en werktijden. Ook is het voor hen vaker mogelijk om thuis aan het werk te gaan. Deze mate van flexibiliteit zorgt voor meer plezier in het werk, zowel onder ambtenaren als in de andere beroepsgroepen. Overwerk komt echter meer voor bij ambtenaren dan werkenden uit andere beroepsgroepen (respectievelijk 69 en 62 procent).

HOOFDSTUK

Inschatting eigen gezondheid

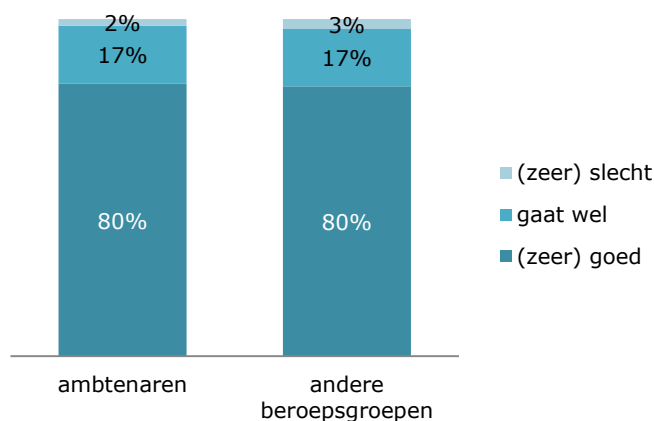
3. Inschatting eigen gezondheid

Werkenden schatten eigen gezondheid als (zeer) goed in

Acht op de tien ambtenaren beoordelen hun eigen gezondheid als (zeer) goed. Twee procent zegt dat deze (heel) slecht is. De rest (17 procent) zit er tussenin. Ook beschrijven ambtenaren zichzelf vooral als 'gelukkig', 'levenslustig' en 'kalm' (zie tabel 3.1). Twaalf procent voelt zich vooral uitgeblust en 8 procent somber. Onder werkenden uit andere beroepsgroepen is hetzelfde beeld zichtbaar.

Figuur 3.1

Beoordeling eigen gezondheid

Tabel 3.1

Gevoel in het algemeen (% (helemaal) mee eens)

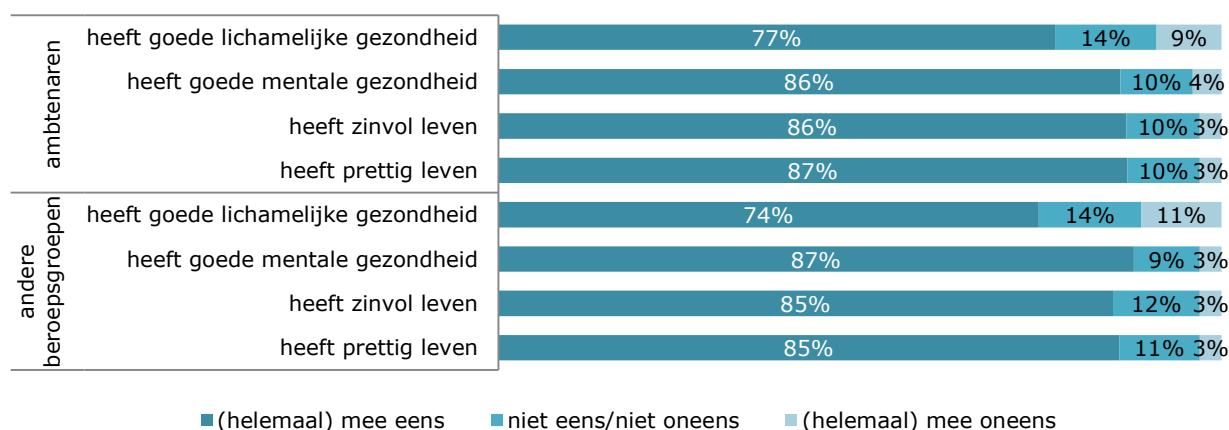
	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Gelukkig	81%	79%
Levenslustig	73%	74%
Kalm	72%	72%
Energiek	61%	61%
Moe	26%	22%
Uitgeblust	12%	11%
Zenuwachtig	8%	7%
Somber	8%	7%

Ook mentale gezondheid voor ruime meerderheid goed

In totaal 86 procent van de ambtenaren vindt dat zijn of haar eigen mentale gezondheid goed is. Een zelfde groep vindt dat zij een zinvol en/of prettig leven leiden.

Figuur 3.2

Beoordeling gezondheid en invulling leven

Tabel 3.2

Doet naar eigen mening het maximale voor een goede gezondheid

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
(helemaal) mee eens	58%	53%
niet eens/niet oneens	27%	32%
(helemaal) mee oneens	15%	15%

Vijftien procent doet niet maximale voor gezondheid

In totaal 58 procent van de ambtenaren doet naar eigen zeggen het maximale voor een goede gezondheid. Onder werkenden uit andere beroepsgroepen is dat 53 procent. Vijftien procent is het hier niet mee eens.

Tabel 3.3

Wijze van ontspannen van het werk (meerdere antwoorden mogelijk)

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Films, series of tv kijken	66%	67%
Wandelen	53%	54%
Slapen	53%	54%
Lezen	56%	53%
Sporten	56%	40%
Uitgaan	23%	21%
Niets doen	20%	20%
Gamen	8%	12%
Mediteren	8%	7%
Anders	26%	24%

Meerdere mogelijkheden tot ontspanning

Ontspannen doen werkenden (ambtenaren en werkzaam in andere doelgroepen) vooral door films, series of tv kijken. Ook wandelen, slapen, lezen en sporten zijn veel genoemde manieren om te relaxen.

Onder 'anders' valt onder meer: yoga, tuinieren, klussen, winkelen, zingen, vrijwilligerswerk, fietsen, met vrienden afspreken, handwerken, muziek maken of luisteren, puzzelen, motor rijden en koken

Zeven op de tien ambtenaren krijgen wel eens welgemeend gezondheidsadvies van omgeving

Zeven op de tien ambtenaren horen wel eens van hun partner, familie of vrienden dat zij iets moeten doen of laten om een betere gezondheid te krijgen of te houden. Dan gaat het met name om grenzen stellen ('nee zeggen') op het werk, meer tijd voor zichzelf nemen en meer sporten en bewegen. Zelf denkt 85 procent van de ambtenaren dat ze hun eigen gezondheid zouden kunnen verbeteren, door grotendeels dezelfde maatregelen die anderen ook noemen.

Bij werkenden uit andere beroepsgroepen is een vergelijkbaar patroon zichtbaar. Meer sporten en bewegen en bewuster eten vindt men zelf meer een aandachtspunt dan dat zij horen van anderen. Opvallend is dat 12 procent van de ambtenaren hoort dat ze thuis geen of minder werkmail moeten lezen, zelf denkt 5 procent dat dit bijdraagt aan een betere gezondheid. In de andere beroepsgroepen speelt dit een minder grote rol.

Tabel 3.4

Anderen zeggen wel eens de werknemer dat zij iets moeten doen /laten om een betere gezondheid te krijgen of te houden. En: Wat denkt men zelf dat een betere gezondheid zou kunnen opleveren?

(maximaal twee antwoorden mogelijk)

	AMBTENAREN		ANDERE BEROEPSGROEPEN	
	Adviezen van anderen	Denkt zelf dat beter kan	Adviezen van anderen	Denkt zelf dat beter kan
Niets	30%	15%	34%	16%
Nee zeggen tegen werk/grenzen	26%	24%	23%	20%
Meer sporten en bewegen	17%	36%	20%	39%
Bewuster eten	13%	24%	12%	25%
Meer tijd voor zichzelf nemen	19%	22%	20%	20%
Meer nachtrust nemen	8%	15%	9%	15%
Niet thuis werkmail lezen	12%	5%	4%	3%
Niet overwerken	9%	4%	6%	3%
Meer gebruik maken van de pauzes	5%	7%	4%	4%
Stoppen met roken of minder roken	5%	5%	8%	9%
Anders	3%	5%	3%	5%

HOOFDSTUK

Ziek melden

4. Ziek melden

51%

van de ambtenaren heeft zich in de afgelopen 12 maanden minstens één keer ziekgemeld. Onder de andere beroepsgroepen is dat 46 procent.

Ambtenaren gemiddeld minder dagen ziek

Hoewel verhoudingsgewijs meer ambtenaren zich ziek melden, is het gemiddelde aantal dagen dat ze afwezig zijn lager dan onder de andere beroepsgroepen. Ambtenaren die zich ziek hebben gemeld, waren gemiddeld 19 dagen afwezig. Onder andere beroepsgroepen is dat 22 dagen.

Periode van ziekmelden

(meerdere antwoorden mogelijk):

- Winter 2015/2016: 41%
- Lente 2016: 29%
- Zomer 2016: 16%
- Herfst 2016: 26%
- Weet niet: 9%

Tabel 4.1

Aantal keer ziekgemeld

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Niet ziekgemeld	49%	54%
Wel ziekgemeld	51%	46%
1 keer	33%	32%
2 keer	12%	10%
3 keer	4%	3%
4 keer	1%	1%
5 keer	0%	0%
6 keer of vaker	1%	1%

Tabel 4.2

Aantal keer ziekgemeld

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
1-7 dagen	68%	68%
8-30 dagen	21%	19%
>30 dagen	11%	13%

68%

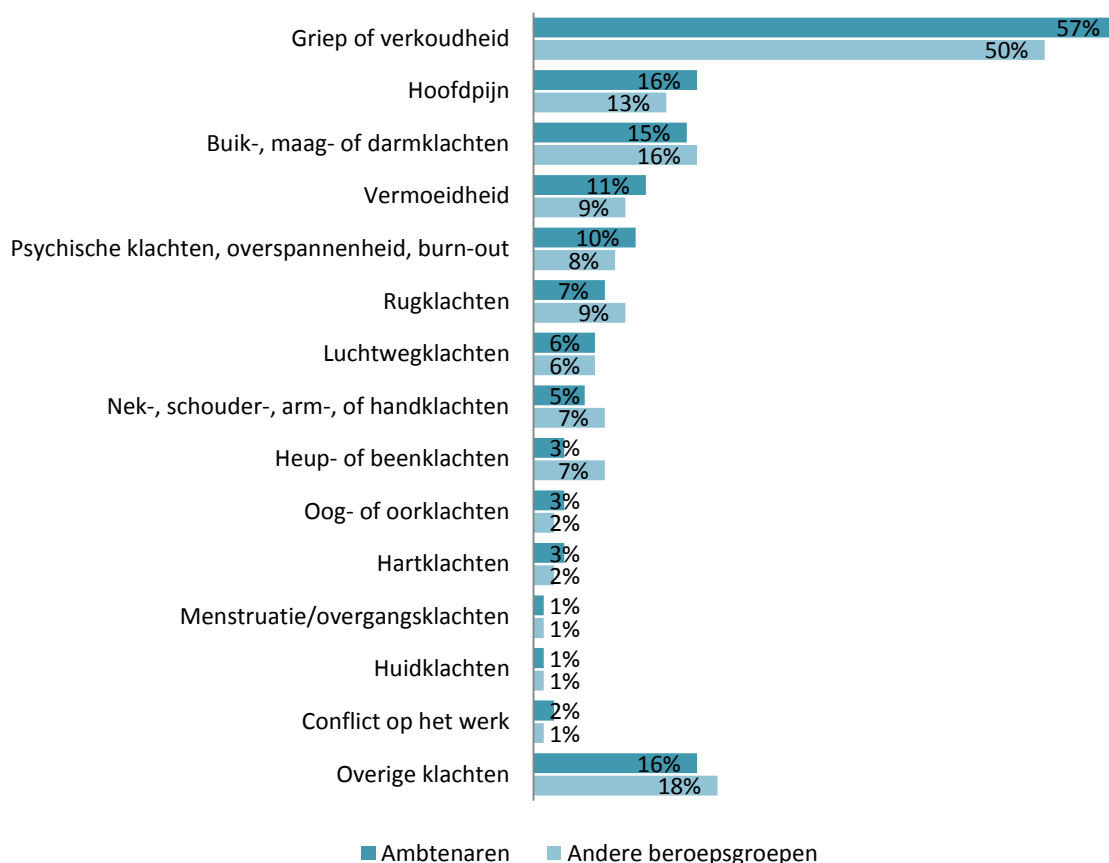
van de ambtenaren die zich ziek heeft gemeld, was een week afwezig. Dertien procent was langer dan een maand ziek.

Griep en verkoudheid voornaamste oorzaak voor ziekmelden

Onder zowel ambtenaren als werkenden uit de andere beroepsgroepen blijkt griep of verkoudheid de meest voorkomende reden te zijn om zich ziek te melden, op afstand gevolgd door hoofdpijn en buikklachten. Vermoeidheid en psychische klachten speelt bij ongeveer één op de tien werkenden die zich ziek meldt een rol. Onder 'anders' wordt een grote verscheidenheid van klachten genoemd, zoals voetbreek, zwangerschapsklachten, verbranding of reuma.

Figuur 4.1

Klachten die leiden tot ziekmelding (meerdere antwoorden mogelijk)

Voor twee op de tien ambtenaren was het ziekteverzuim ook (deels) werkgerelateerd. Dit wordt met name veroorzaakt door de werkdruk, minder door conflicten of de inhoud van het werk.

Reden om ziek te melden:

(meerdere antwoorden mogelijk):

- Werkdruk: 23%
- Problemen met leiding/werkgever: 8%
- Ontevredenheid met inhoud werk: 6%
- Langdurig werken achter beeldscherm: 5%
- Problemen met collega's: 3%
- Problemen met burgers/klanten: 1%
- Te moeilijk werk: 1%
- Anders: 6%
- Geen van deze: 63%

Tabel 4.3

Oorzaak ziekteverzuim werkgerelateerd

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Volledig	3%	4%
Grotendeels	6%	6%
Deels	12%	11%
Klein deel	11%	14%
Niet	65%	62%
Weet niet	2%	3%

Zes procent vrouwelijke ambtenaren meldt zich ziek vanwege menstruatie- en overgangsklachten; mannen hebben geen idee

Zes procent van de vrouwelijke ambtenaren heeft zich wel eens ziekgemeld vanwege klachten veroorzaakt door menstruatie of de overgang. Twee procent van de mannelijke ambtenaren verwacht dat deze klachten bij het ziekteverzuim van vrouwen een rol spelen. Een meerderheid van de mannelijke ambtenaren geeft aan het niet te weten. In andere beroepsgroepen verwacht een merendeel van de mannen dat ziekteverzuim bij vrouwen niet wordt veroorzaakt door menstruatie- en/of overgangsklachten.

Tabel 4.4

Vrouwen: Wel eens ziekgemeld vanwege klachten veroorzaakt door menstruatie of overgang.

Mannen: Verwacht dat klachten m.b.t. menstruatie of overgang een rol spelen bij ziek melden bij vrouwen

	VROUWEN		MANNEN	
	Ambtenaren	Andere beroepsgroepen	Ambtenaren	Andere beroepsgroepen
Ja	6%	5%	2%	2%
Nee	87%	93%	32%	55%
Weet niet	7%	2%	66%	43%

HOOFDSTUK

Invulling van het werk

5. Invulling van het werk

 | **81%**

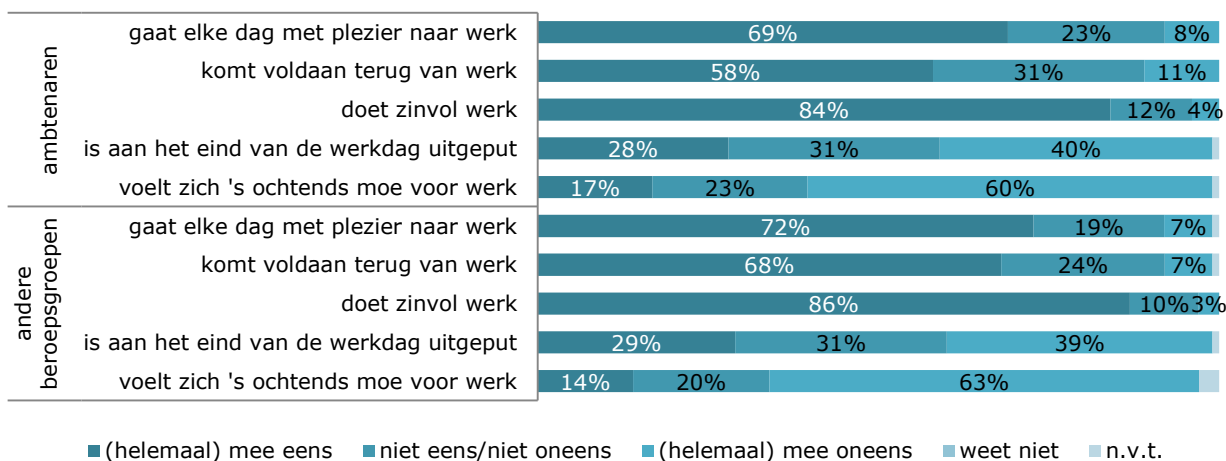
van de ambtenaren is over het algemeen tevreden over het eigen werk. Veertien procent heeft hier geen uitgesproken mening over en 5 procent is niet tevreden. Dit is ook bij werkenden uit andere beroepsgroepen het geval.

Ambtenaren minder voldaan van het werk

Bijna zeven op de tien ambtenaren gaat elke dag met plezier naar het werk. Bij de andere beroepsgroepen is dat nog iets hoger (72 procent). Opvallend is dat de mate waarin men voldaan terug komt van het werk een stuk hoger is bij de andere beroepsgroepen dan bij ambtenaren (respectievelijk 68 en 58 procent). Verhoudingsgewijs iets meer ambtenaren (17 procent) dan de overige werkenden voelen zich moe voordat de werkdag start (14 procent).

Figuur 5.1

Inspanningen van het werk

Ambtenaren werken meer over

Ruim twee op de drie ambtenaren maakt wel eens overuren; de meesten gemiddeld 1 tot 3 uur per week. In de andere beroepsgroepen werkt 62 procent van de werkenden wel eens een langere werkweek.

Tabel 5.1

Mate van overwerk (gemiddeld per week)

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Geen	32%	38%
1-3 uur	46%	36%
4-6 uur	16%	14%
7-9 uur	4%	5%
10 uur of	3%	7%

80%

van de ambtenaren had te maken met een of meerdere veranderingen binnen de organisatie. Onder de overige beroepsgroepen is dat 53 procent. Het gaat dan met name om een andere manier van werken of een reorganisatie. Twaalf procent van de ambtenaren heeft te maken gehad met gedwongen ontslagen op de werkvloer.

Tabel 5.2

Vonden er in de afgelopen 2 jaar één of meer van de volgende veranderingen plaats in de organisatie?

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Andere werkwijze/kanteling	47%	26%
Grote reorganisatie/inkrimping zonder gedwongen ontslagen	38%	14%
Grote reorganisatie/inkrimping met gedwongen ontslagen	12%	16%
Uitbesteding van diensten	15%	6%
Vervanging van functies door automatisering	7%	5%
Anders	8%	8%
Geen van deze veranderingen	20%	47%

Meemaken van reorganisatie heeft invloed op plezier voorafgaand aan werkdag

Bijna twee derde van de ambtenaren die in de afgelopen twee jaar een reorganisatie meemaakte gaat elke dag met plezier naar het werk. Bij ambtenaren die dit niet meemaakten gaat 73 procent met plezier naar het werk toe. Het doen van zinvol werk en de mate van voldaan terugkomen na het werk is ook lager bij ambtenaren die recent een reorganisatie hadden. Hetzelfde beeld is zichtbaar bij de andere beroepsgroepen al zijn de verschillen hier kleiner.

Tabel 5.3

Invloed van reorganisatie op inspanningen van het werk (% (helemaal) mee eens)

	AMBTENAREN		ANDERE BEROEPSGROEPEN	
	geen reorganisatie meegemaakt	reorganisatie meegemaakt	geen reorganisatie meegemaakt	reorganisatie meegemaakt
gaat elke dag met plezier naar het werk	73%	65%	75%	67%
komt voldaan terug van het werk	63%	52%	70%	61%
doet zinvol werk	86%	82%	87%	84%
is aan het eind van de werkdag uitgeput	25%	32%	29%	30%
voelt zich 's ochtends moe voor werk	15%	19%	13%	15%

76%

van de ambtenaren die onlangs een reorganisatie meemaakten is (heel) tevreden over het werk. Van de ambtenaren die dit niet meemaakten is 86 procent (heel) tevreden over het werk. In de andere beroepsgroepen is dit beeld ook te zien (83 vs. 74 procent)

Een andere werkwijze maakt weinig verschil voor voldoening bij ambtenaren.

Ambtenaren bij wie er onlangs sprake was van een andere werkwijze/kanteling gaan in dezelfde mate met plezier naar het werk dan ambtenaren bij wie dit wel speelde. Wel komt men (iets) minder voldaan terug van het werk. In de andere beroepsgroepen is het plezier voorafgaand aan het werk lager bij werkenden waar een andere werkwijze van kracht is in de afgelopen twee jaar.

Tabel 5.3

Invloed van andere werkwijze op inspanningen van het werk (% (helemaal) mee eens)

	AMBTENAREN		ANDERE BEROEPSGROEPEN	
	geen andere werkwijze	andere werkwijze	geen andere werkwijze	andere werkwijze
gaat elke dag met plezier naar het werk	70%	68%	75%	66%
komt voldaan terug van het werk	60%	55%	70%	61%
doet zinvol werk	84%	83%	86%	84%
is aan het eind van de werkdag uitgeput	28%	29%	26%	40%
voelt zich 's ochtends moe voor werk	16%	17%	13%	16%

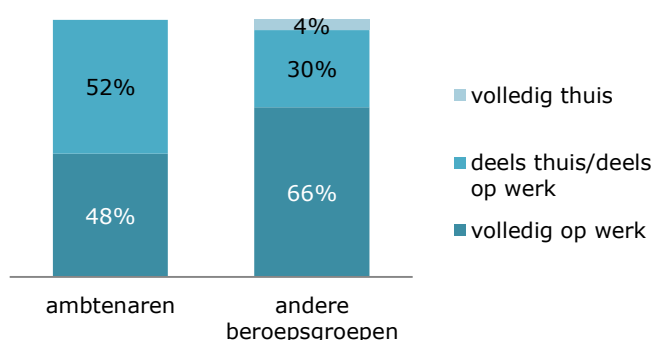
Ambtenaren werken meer flexibel

Ambtenaren kunnen meer dan werkenden in andere beroepsgroepen zelf (grotendeels) de volgorde van hun werkzaamheden bepalen (78 procent vs. 64 procent). Dit geldt ook voor de eigen werktijd (66 vs. 35 procent).

Bijna de helft van de ambtenaren is tijdens werktijd op de werklocatie, de rest werkt ook (wel eens) thuis. In de andere beroepsgroepen werkt 66 procent volledig op de standplaats.

Figuur 5.2

Locatie van werkzaamheden

Tabel 5.4

Flexibiliteit werkzaamheden

AMBTENAREN			ANDERE BEROEPSGROEPEN		
Volgorde werkzaamheden bepalen			Eigen werktijden bepalen		
Volledig	14%	17%	Volledig	12%	10%
Grotendeels	64%	47%	Grotendeels	54%	25%
Deels	18%	21%	Deels	22%	20%
Klein deel	3%	10%	Klein deel	7%	19%
Niet	1%	5%	Niet	5%	26%
Weet niet	0%	0%	Weet niet	0%	0%

Flexibiliteit zorgt voor meer plezier voorafgaand aan het werk

De eigen volgorde van werkzaamheden (kunnen bepalen) zorgt bij zowel ambtenaren als werkenden in andere beroepsgroepen ervoor dat men met meer plezier naar het werk gaat. Wanneer men deze mogelijkheid niet heeft, is dit percentage beduidend lager. Ook het zelf kunnen indelen van de werktijden (tabel 5.6) heeft dit effect.

Tabel 5.5

Invloed van het zelf bepalen van de volgorde van werkzaamheden op plezier

gaat elke dag met plezier naar het werk	AMBTENAREN		ANDERE BEROEPSGROEPEN	
	volgorde (grotendeels) zelf bepalen	volgorde amper tot niet zelf bepalen	volgorde (grotendeels) zelf bepalen	volgorde amper tot niet zelf bepalen
(helemaal) mee eens	74%	50%	79%	61%
niet eens/niet oneens	19%	33%	15%	26%
(helemaal) mee oneens	6%	17%	4%	13%
nvt	0%	0%	1%	0%

Tabel 5.6

Invloed van het zelf indelen van de werktijden op plezier

gaat elke dag met plezier naar het werk	AMBTENAREN		ANDERE BEROEPSGROEPEN	
	werktijden (grotendeels) zelf indelen	werktijden amper tot niet zelf indelen	werktijden (grotendeels) zelf indelen	werktijden amper tot niet zelf indelen
(helemaal) mee eens	74%	59%	79%	69%
niet eens/niet oneens	20%	28%	15%	21%
(helemaal) mee oneens	6%	12%	3%	10%
nvt	0%	0%	3%	0%

HOOFDSTUK

Rol van de werkgever

6. Rol van de werkgever

Acht op de tien ambtenaren vinden dat werkgever meer kan doen om gezondheid te vergroten

Tachtig procent van de ambtenaren is van mening dat zijn/haar werkgever meer kan doen om de gezondheid van de werknemers te bevorderen, 10 procent heeft hier geen zicht op en de rest geeft aan dat de werkgever voldoende doet (10 procent). Onder werkenden in de andere beroepsgroepen vindt 71 procent dat de werkgever meer kan doen (tabel 6.1). Degenen die vinden dat de werkgever meer inspanningen kan verrichten, wensen vooral dat de werkdruk wordt verlaagd en dat de werkgever beter leiding geeft. Onder ambtenaren is deze behoefte groter dan onder werkenden uit andere beroepsgroepen.

Tabel 6.1

Wat kan werkgever nog doen om gezondheid werknemers te bevorderen (% genoemd)

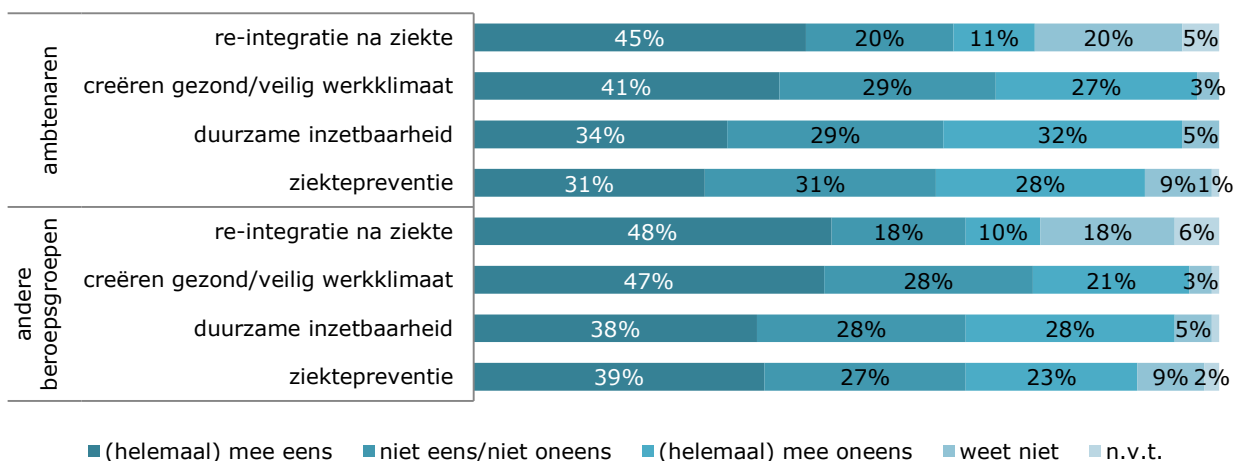
	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN ¹
Werkgever doet het maximale	10%	15%
Werkdruk verlagen	41%	33%
Beter leiding geven	40%	28%
Faciliteren thuiswerken	13%	6%
Flexibele werktijden aanbieden	9%	6%
Meer verantwoordelijkheid	7%	4%
Mantelzorgverlof aanbieden	5%	3%
Anders ²	15%	8%
Weet niet	10%	14%

Focus werkgevers ligt vooral op re-integratie na ziekte

Aan de werkenden zijn vier onderwerpen voorgelegd met de vraag of de werkgever op deze thema's voldoende doet. Volgens de ambtenaren doet de werkgever per saldo voldoende. Van de vier onderwerpen houdt de werkgever zich vooral bezig met re-integratie na ziekte (45 procent) en het creëren van een gezond/veilig werkklimaat (41 procent). Ongeveer een derde van de ambtenaren ervaart dat de werkgever zich richt op duurzame inzetbaarheid (stimuleren gezondheid, betrokkenheid en ontwikkeling medewerkers) en ziektepreventie en volgens een derde niet. Werknemers uit andere beroepsgroepen zien in meerdere mate dat werkgevers hier voldoende aan doen.

Figuur 6.1

Eigen werkgever doet voldoende aan:

¹ In dit hoofdstuk wordt gesproken over de rol van de leidinggevende. Als in dit hoofdstuk wordt gesproken over werkenden in andere beroepsgroepen betreffen dit alleen werknemers in loondienst

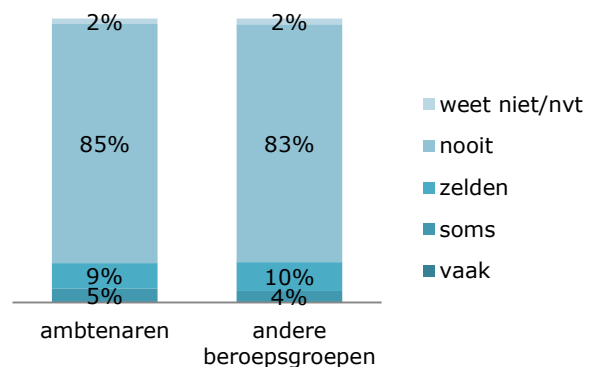
² Zoals: werkplekken verbeteren, kantoor ventilatie, sport faciliteren en ouderenbeleid.

87% krijgt zelden tot nooit opmerkingen over gezondheid van werkgever

Veertien procent van de ambtenaren hoort soms of vaak een opmerking van de werkgever om de eigen gezondheid te verbeteren. In totaal 61 procent van deze groep doet hier daadwerkelijk iets mee. Onder de andere beroepsgroepen krijgt ook 14 procent wel eens reacties, waarvan 67 procent naar aanleiding hiervan actie onderneemt.

Figuur 6.2

Werkgever maakt opmerking over verbeteren gezondheid werknemer

Werkgever kan grote rol spelen in gezondheid personeel

Veel ambtenaren vinden dat een werkgever invloed kan uitoefenen op de gezondheid van haar personeel. Zo vindt bijna twee derde van de ambtenaren dat een werkgever een gezonde leefstijl bespreekbaar moet maken. Ook het aanbieden van een gezondheidscheck is voor zes op de tien iets dat de werkgever moet aanbieden. Ambtenaren zien hier meer dan in andere beroepsgroepen een rol voor de werkgever. Dit geldt ook voor het aanbieden van een cursus mindfulness of stoppen met roken en het aanbieden van gratis fitnessabonnementen.

Tabel 6.2

Gewenste opstelling werkgever (% (helemaal) mee eens)

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Werkgever moet een gezonde leefstijl bespreekbaar maken	65%	56%
Werknemer heeft eens in de drie jaar recht op een gratis gezondheidscheck	61%	55%
Werkgever moet zijn personeel een gezonde lunch aanbieden	49%	39%
Werkgever moet sturen op een gezonde leefstijl van zijn personeel	44%	43%
Werkgever moet gratis cursussen mindfulness aanbieden aan zijn personeel	40%	27%
Werkgever moet zijn personeel een gratis fitnessabonnement aanbieden	36%	25%
Werkgever moet zijn personeel een gratis cursus stoppen met roken aanbieden	34%	25%

De helft van de ambtenaren vindt dat er rekening gehouden moet worden met 50-plussers door middel van extra verlofdagen. Voor verlof voor vrouwenklachten (menstruatie of overgang) is minder draagvlak.

Tabel 6.3

Gewenste opstelling werkgever aan doelgroepen (% (helemaal) mee eens)

	AMBTENAREN	ANDERE BEROEPSGROEPEN
Werknemers ouder dan 50 jaar moeten extra doorbetaalde verlofdagen krijgen	50%	54%
Vrouwen moeten doorbetaald verlof kunnen krijgen bij klachten door menstruatie	26%	21%
Vrouwen moeten doorbetaald verlof kunnen krijgen bij klachten door de overgang	27%	21%